

هم کلاسی
Hamkelasi.ir

سرلوحه دعوت پیامبران الهی ← ایمان به زندگی در جهان دیگر (معاد)

پیامبران الهی هم امکان وجود جهان دیگر را اثبات کردند و هم ضرورت آن را.

یک دلیل بر اهمیت و ضرورت تامل در موضوع معاد **دفع خطر احتمالی** است. که یک **قانون عقلی** و **لازم** است.

قانون عقلی دفع خطر احتمالی لازم است:

وقتی انسان احتمال خطر یا خسارتی دهد سعی می کند جلوی آن خسارت احتمالی را بگیرد و از خطری که ممکن است پیش آید بگریزد. حتی اگر خبر را کسی دهد که در شرایط عادی گفته او برای ما اعتباری ندارد مثل شخص دیوانه یا دروغگو.

در مورد جهان پس از مرگ (معاد)

- خبر زندگی جاودانی در آن احتمالی نیست بلکه از **قطعی ترین خبر** هاست.
- این خبر را پیامبران که **عاقل ترین** و **راستگوترین** مردمان در طول تاریخ بوده اند آورده اند.
- پیامبران با **قاطعیت کامل** از وقوع معاد خبر داده و نسبت به آن **هشدار** داده اند.
- همه پیامبران بعد از ایمان به خدا ایمان به آخرت را مطرح کرده و آن را **لازمه ایمان** دانسته اند.
- قرآن** بعد از یکتاپرستی (توحید) درباره هیچ موضوعی به اندازه معاد سخن نگفته است. (الله لاله الا هولیجمعنکم الی یوم القیامة لاریب فیه ومن اصدق من الله حدیثا)

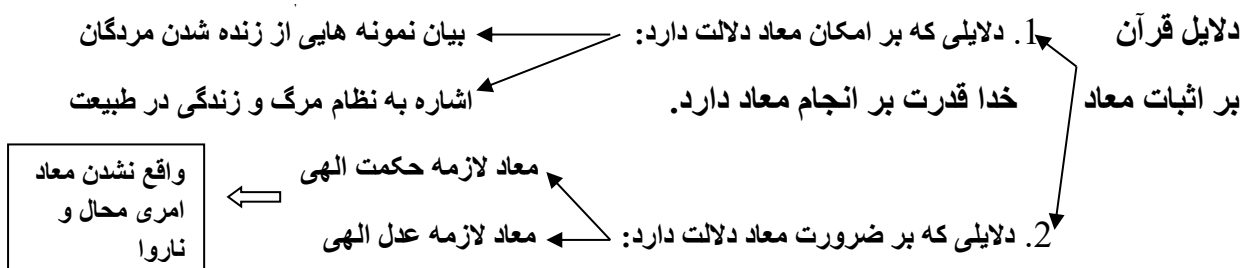
(خداوند که هیچ خدایی جز او نیست قطعاً شما را در روز قیامت جمع می کند و چه کسی راستگو تر از خداست؟)

سخن از معاد در حقیقت سخن از زندگی است زیرا **معاد بخش قطعی از زندگی آینده** ماست که جاوید است و ابدی.

مثالی گویمت ظاهر، بیندیش	کسی را هست جامی پر عسل پیش
اگر طفلی بدو گوید بیارام	که زیر این عسل زهر است در جام
چو از طفل آن سخن دارد شنیده	بلاشک دست از آن دارد کشیده
تو را چندین پیمبر کرده آگاه	که خواهد بود کار صعب برره
به گفت طفل جستی راه پرهیز	به گفت انبیاء از خواب برخیز

دفع خطر احتمالی عقلاً لازم است. ← **وقطعت خبر پیامبران بر وقوع معاد**

آفرینش نخستین انسان ←

یک دلیل بر انکار معاد نشناختن قدرت خداست: برخی واقعه بزرگ و با عظمت معاد را با قدرت محدود خود می سنجند و وقتی تحقق آن را با قدرت بشری ناممکن می بینند آن را انکار می کنند در حال که بعید بودن چیزی هرگز دلیل بر غیرممکن بودن آن نیست.

دلایل و شواهد قرآن بر امکان معاد و توانا بودن خداوند بر انجام آن:

1. آفرینش نخستین انسان: همان طور که خداوند قادر است انسان را در آغاز خلق کند می تواند بار دیگر او را زنده کند.

آیه قرآن «و برای ما مثلی زد، در حالی که آفرینش نخستین خود را فراموش کرده بود، گفت: کیست که این استخوان های پوسیده را دوباره زنده کند؟ بگو همان خدایی که آنها را برای نخستین بار آفرید و او به هر خلقی داناست.

2. بیان نمونه هایی از زنده شدن مردگان: خداوند برای اینکه قدرت خود را به صورت محسوس تری نشان دهد در قرآن ماجراهایی نقل می کند که در آنها به اراده خدا مردگانی زنده شده اند. مثل داستان عزیر نبی علیه السلام او 100 سال در همین دنیا مرد به امر خدا دوباره زنده شد و فکر می کرد یک روز یا نصف روز توقف کرده غذای او به امر خدا در این صد سال فاسد نشده بود ولی الاغ ایشان نیز به امر خدا مرد و زنده شدن او را عزیر به چشم خود دید و عزیر علیه السلام گفت: می دانم که خدا بر هر کاری تواناست.

تدبر صفحه 55

خداوند در آیات سوم و چهارم قیامت، خطاب به کسانی که به انکار معاد می پردازند، می گوید: " نه تنها استخوان های آنها را به حالت اول در می آوریم بلکه سرانگشتان آنها را نیز همان گونه که بوده، مجددا خلق می کنیم " به نظر شما چرا خداوند در این آیات برای اثبات قدرت الهی به خلق سرانگشتان اشاره می کند؟

پاسخ: با توجه به متفاوت بودن سرانگشتان هر فرد با دیگری در آفرینش نخستین، آفرینش مجدد آن بیان از ممکن بودن آن و توانایی خداوند و معاد جسمانی انسان دارد.

3. اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت: خداوند در قرآن زندگی پس از مرگ (معاد) را یک

جریان رایج در جهان طبیعت معرفی می کند تا هم انسان با مطالعه طبیعت موضوع معاد را بهتر درک کند و هم آن را باور کند. فرارسیدن بهار رستاخیز طبیعت و نمونه ای از رستاخیز قیامت است.

قرآن ← خداست که باها را می فرستد تا ابر را برانگیزد سپس آن را به سوی سرزمینی مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان (وسیله) پس از مرگش زندگی بخشیدیم. زنده شدن قیامت هم همین گونه است. (پیام: فرارسیدن بهار رستاخیز طبیعت و نمونه ای از رستاخیز قیامت است).

دلایل ضرورت معاد:

1. معاد لازمه حکمت الهی: خداوند حکیم است (علت) لازمه حکمت خدا این است که هیچ کاری از کارهای او عبث و بیهوده نباشد (معلول)

خداوند در درون انسان تمایلات و گرایش هایی قرار داده مثل گرایش به بقا و جاودانگی که براساس آن انسان از نابودی گریزان است و بسیاری از کارها را برای بقای خود انجام می دهد یا میل به کمالات و زیبایی ها را به شکل نامحدود در انسان قرار داده است و هر میلی که خدا در درون انسان قرار داده امکانات پاسخگویی به آن تمایلات را در عالم خارج قرار داده است.

اما دنیا محدود است و پاسخگوی میل های درونی ما نیست (میل به جاودانگی و بی حد خواستن خوبی ها و زیبایی ها)

بنابراین باید جای دیگری باشد که انسان به خواسته ها و تمایلاتش برسد.

از طرفی اگر با این همه استعداد که خدا به ما داده خاک شویم و معادی نباشد آفرینش انسان و جهان عبث خواهد بود و گفتیم که خدا کار عبث نمی کند. (افحسبتم انما خلقناکم عبثا و انکم الینا لاترجعون)

2. معاد لازمه عدل الهی: خدا صفت عدل دارد (علت) و نیکوکاران را با بدکاران برابر قرار نمی دهد. از این رو خداوند وعده داده که هرکس را به آنچه استحقاق دارد برساند و حق کسی را ضایع نکند.

(ام نجعل الذین آمنوا و عملوا الصالحات کالمفسدین فی الارض ام نجعل المتقین کالفجار)

(آیا ما آنها را که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند با مفسدان در زمین یکسان قرار خواهیم داد؟ آیا متقین را مانند ناپاکان و بدکاران قرار خواهیم داد؟)

1. در این عالم همه به پاداش یا کیفر اعمال خود نمی رسند: چه بسا کسانی که

اما زندگی در این دنیا
امکان تحقق این وعده
را نمی دهد چون:
کارهای نیک فراوان انجام داده اند و به افراد زیادی خدمت کرده اند یا در تمام طول عمرشان از هیچ جنایت و خیانتی فروگذار نکرده اند و قبل از آنکه به پاداش یا سزای اعمال خود برسند می میرند.

2. این جهان ظرفیت جزا و پاداش کامل انسان ها را ندارد: مثلا پاداش برخی

اعمال مثل شهادت در راه خدا یا مجازات برخی افراد مثل صدام که صدها هزار نفر را مظلومانه به شهادت رساند در این دنیا به طور کامل امکان پذیر نیست.

پس باید بر اسای نظام عادلانه الهی جهان دیگری باشد که ظالم را به مجازات واقعی اش برساند و حق مظلوم را برساند.

تدبر صفحه 58

با اندیشه در آیات زیر برخی دیگر از دلایل انکار معاد را بیان کنید.

آنان (دوزخیان) پیش از این (در عالم دنیا) مست و مغرور نعمت بودند و بر گناهان بزرگ اصرار می کردند و می گفتند: " هنگامی که ما مردیم و استخوان شدیم آیا برانگیخته خواهیم شد؟" (سوره واقعه 48 تا 45)

از دلایل انکار معاد مغرور شدن بر نعمت و اصرار بر گناهان بزرگ است.

وای در آن روز بر تکذیب کنندگان، همان که روز جزا را انکار می کنند. تنها کسی آن را انکار می کند که متجاوز و گناهکار است. (سوره مطففین 12 تا 10) از دلایل انکار معاد تجاوز به حقوق خدا و مردم و انجام گناه است.

(انسان شک در وجود معاد ندارد) بلکه (علت انکارش این است که) او می خواهد بدون ترس از دادگاه قیامت، در تمام عمر گناه کند. (سوره قیامت، آیه 5) از دلایل انکار معاد انجام گناه بدون ترس از محاکمه قیامت است.

اندیشه و تحقیق صفحه 60

1. تعدادی از کارهای نیک و تعدادی از گناهان را که در این دنیا قابل پاداش و مجازات نباشند ذکر کنید. کارهای نیک: شهادت در راه خدا، هدایت انسان ها، از بین بردن فساد و بی بند و باری، کاهش فقر در جامعه. گناهان: جنایت های جنگی، ترویج عقاید خرافی بین مردم، فساد و بی بند و باری در جامعه، نردن ماسک در دوران شیوع کرونا

2. اگر در بحث وجود معاد، دلیلی جز پیامبران نداشتید آیا آن را می پذیرفتید؟ به چه دلیل؟ بله چون پیامبران عاقل ترین و راستگوترین مردمان در طول تاریخ بوده اند با قاطعیت کامل از وقوع معاد خبر داده و نسبت به آن هشدار داده اند.

3. رابطه میان "آفرینش استعدادها و سرمایه های مختلف در وجود انسان" و "ضرورت وجود معاد" را توضیح دهید. اگر با این همه استعداد که خدا به ما داده خاک شویم و معادی نباشد آفرینش انسان و جهان عبث خواهد بود و گفتیم که خدا کار عبث نمی کند. پس معاد لازمه حکمت خدست.

نمونه سوالات درس چهارم

1. آیات و روایات زیر هر کدام اشاره به چه موضوعی دارند؟

الف. *الله لاله الا هولیجمعنکم الی یوم القیامة لاریب فیه ومن اصدق من الله حدیثا:*

قرآن بعد از یکتاپرستی (توحید) درباره هیچ موضوعی به اندازه معاد سخن نگفته است.

ب. و برای ما مثلی زد، در حالی که آفرینش نخستین خود را فراموش کرده بود، گفت: کیست که این استخوان های پوسیده را دوباره زنده کند؟ بگو همان خدایی که آنها را برای نخستین بار آفرید و او به هر خلقتی داناست. یکی از دلایل بر امکان معاد در قرآن یادآوری آفرینش نخستین انسان است.

ج. نه تنها استخوان های آنها را به حالت اول در می آوریم بلکه سرانگشتان آنها را نیز همان گونه که بوده، مجددا خلق می کنیم: با توجه به متفاوت بودن سرانگشتان هر فرد با دیگری در آفرینش نخستین، آفرینش مجدد آن بیان از ممکن بودن آن و توانایی خداوند و معاد جسمانی انسان دارد.

د. خداست که با دها را می فرستد تا ابر را برانگیزد سپس آن را به سوی سرزمینی مرده برانیم و آن زمین مرده را بدان (وسیله) پس از مرگش زندگی بخشیدیم. زنده شدن قیامت هم همین گونه است. فرارسیدن بهار رستاخیز طبیعت و نمونه ای از رستاخیز قیامت است.

ه. *افحسبتم انما خلقناکم عبثا و انکم الینا لاترجعون* اگر با این همه استعداد که خدا به ما داده خاک شویم و معادی نباشد آفرینش انسان و جهان عبث خواهد بود و گفتیم که خدا کار عبث نمی کند.

و. *ام نجعل الذین آمنوا و عملوا الصالحات کالمفسدین فی الارض ام نجعل المتقین کالفجار:* یکی از دلایل ضرورت معاد عدل خداست که او بر اساس نظام عادلانه بدکاران را مانند نیکوکاران قرار نداده و هر کس بر اساس استحقاق به حقتش در قیامت خواهد رسید.

ز. آنان (دوزخیان) پیش از این (در عالم دنیا) مست و مغرور نعمت بودند و بر گناهان بزرگ اصرار می کردند و می گفتند: هنگامی که ما مردیم و استخوان شدیم آیا برانگیخته خواهیم شد؟ از دلایل انکار معاد مغرور شدن بر نعمت و اصرار بر گناهان بزرگ است.

ح. وای در آن روز بر تکذیب کنندگان، همان که روز جزا را انکار می کنند. تنها کسی آن را انکار می کند که متجاوز و گناهکار است. از دلایل انکار معاد تجاوز به حقوق خدا و مردم و انجام گناه است.

ط. (انسان شک در وجود معاد ندارد) بلکه (علت انکارش این است که) او می خواهد بدون ترس از دادگاه قیامت، در تمام عمر گناه کند. از دلایل انکار معاد انجام گناه بدون ترس از محاکمه قیامت است.

2. پاسخ کوتاه دهید:

الف- سرلوحه دعوت انبیاء چیست؟ توحید و یکتا پرستی، ایمان به زندگی در جهان دیگر

ب- چرا می گوئیم سخن از معاد در حقیقت سخن از زندگی است؟ زیرا معاد بخش قطعی از زندگی آینده ماست که جاوید است و ابدی.

ج- دلایل امکان معاد را نام ببرید. آفرینش نخستین انسان، بیان نمونه هایی از زنده شدن مردگان، اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت

د- دلایل ضرورت معاد را نام ببرید. معاد لازمه حکمت الهی، معاد لازمه عدل الهی

3. کامل کنید:

دفع خطر احتمالی یک و است. عقلی لازم

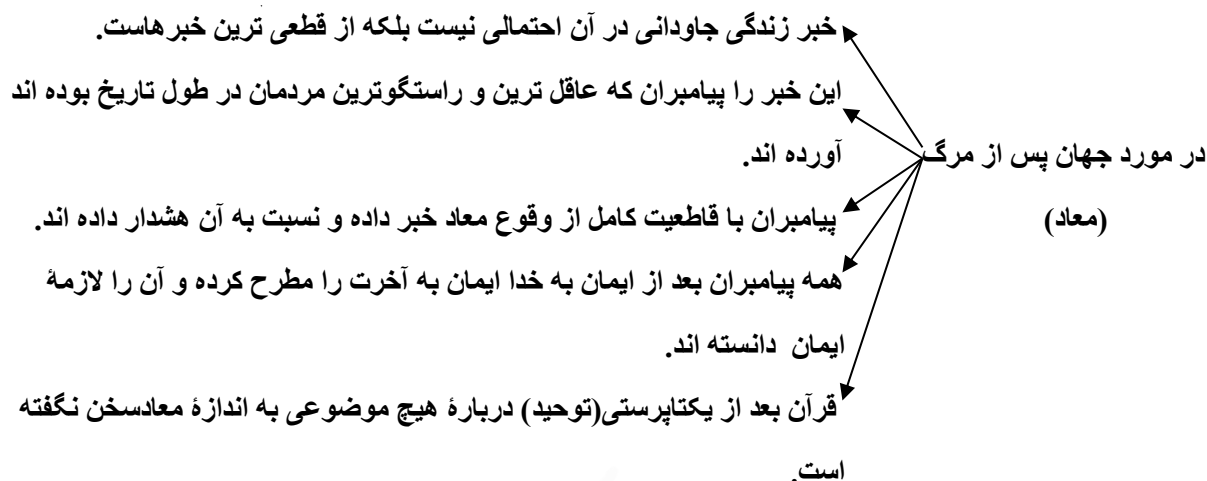
لازمه ایمان به خدا و است. یکتا پرستی / معاد

حضرت عزیر سال پس از مرگ زنده شد و این دلیل بر است. صد/ امکان وقوع معاد

قاعده عقلی دفع خطر احتمالی را توضیح دهید. وقتی انسان احتمال خطر یا خسارتی دهد سعی می کند جلوی آن خسارت احتمالی را بگیرد و از خطری که ممکن است پیش آید بگریزد. حتی اگر خبر را کسی دهد که در شرایط عادی گفته او برای ما اعتباری ندارد مثل شخص دیوانه یا دروغگو.

چرا برخی معاد را انکار می کنند و وقوع آن را غیر ممکن می دانند؟ به دلیل نشناختن قدرت خدا؛ برخی واقعه بزرگ و با عظمت معاد را با قدرت محدود خود می سنجند و وقتی تحقق آن را با قدرت بشری ناممکن می بینند آن را انکار می کنند در حال که بعید بودن چیزی هرگز دلیل بر غیرممکن بودن آن نیست.

چگونه بر اساس قاعده عقلی دفع خطر احتمالی تامل در موضوع معاد ضرورت می یابد؟

از دلایل امکان معاد آفرینش نخستین انسان را توضیح دهید. همان طور که خداوند قادر است انسان را در آغاز خلق کند می تواند بار دیگر او را زنده کند.

از دلایل امکان معاد بیان نمونه هایی از زنده شدن مردگان را توضیح دهید. خداوند برای اینکه قدرت خود را به صورت محسوس تری نشان دهد در قرآن ماجراهایی نقل می کند که در آنها به اراده خدا مردگانی زنده شده اند. مثل داستان عزیر نبی علیه السلام او 100 سال در همین دنیا مرد به امر خدا دوباره زنده شد و فکر می کرد یک روز یا نصف روز توقف کرده غذای او به امر خدا در این صد سال فاسد نشده بود ولی الاغ ایشان نیز به امر خدا مرد و زنده شدن او را عزیر به چشم خود دید و عزیر علیه السلام گفت: می دانم که خدا بر هر کاری تواناست.

از دلایل امکان معاد اشاره به نظام مرگ و زندگی در طبیعت را توضیح دهید. خداوند در قرآن زندگی پس از مرگ (معاد) را یک جریان رایج در جهان طبیعت معرفی می کند تا هم انسان با مطالعه طبیعت موضوع معاد را بهتر درک کند و هم آن را باور کند. فرارسیدن بهار رستاخیز طبیعت و نمونه ای از رستاخیز قیامت است.

ضرورت معاد را بر اساس حکمت خدا اثبات کنید. : خداوند حکیم است، لازمه حکمت خدا این است که هیچ کاری از کارهای او عبث و بیهوده نباشد.

خداوند در درون انسان تمایلات و گرایش هایی قرار داده مثل گرایش به بقا و جاودانگی که براساس آن انسان از نابودی گریزان است و بسیاری از کارها را برای بقای خود انجام می دهد یا میل به کمالات و زیبایی ها را به شکل نامحدود در انسان قرار داده است و هر میلی که خدا در درون انسان قرار داده امکانات پاسخگویی به آن تمایلات را در عالم خارج قرار داده است.

اما دنیا محدود است و پاسخگوی میل های درونی ما نیست (میل به جاودانگی و بی حد خواستن خوبی ها و زیبایی ها) بنابراین باید جای دیگری باشد که انسان به خواسته ها و تمایلاتش برسد.

از طرفی اگر با این همه استعداد که خدا به ما داده خاک شویم و معادی نباشد آفرینش انسان و جهان عبث خواهد بود و گفتیم که خدا کار عبث نمی کند.

ضرورت معاد را بر اساس عدل خدا اثبات کنید. خدا صفت عدل دارد و نیکوکاران را با بدکاران برابر قرار نمی دهد. از این رو خداوند وعده داده که هرکس را به آنچه استحقاق دارد برساند و حق کسی را ضایع نکند.

1. در این عالم همه به پاداش یا کیفر اعمال خود نمی رسند: چه بسا کسانی که
- اما زندگی در این دنیا امکان تحقق این وعده را نمی دهد چون:
- کارهای نیک فراوان انجام داده اند و به افراد زیادی خدمت کرده اند یا در تمام طول عمرشان از هیچ جنایت و خیانتی فروگذار نکرده اند و قبل از آنکه به پاداش یا سزای اعمال خود برسند می میرند.
2. این جهان ظرفیت جزا و پاداش کامل انسان ها را ندارد: مثلا پاداش برخی اعمال مثل شهادت در راه خدا یا مجازات برخی افراد مثل صدام که صدها هزار نفر را مظلومانه به شهادت رساند در این دنیا به طور کامل امکان پذیر نیست.

پس باید بر اسای نظام عادلانه الهی جهان دیگری باشد که ظالم را به مجازات واقعی اش برساند و حق مظلوم را برساند.

چند نمونه سوال کنکور از این درس

1. امکان معاد جسمانی در پرتو ، و و ترجمه آیه شریفه بیانگر امر نخستین است.

الف. حکمت الهی - عدل الهی - زنده شدن مردگان- نظام مرگ و زندگی در طبیعت- آیا پنداشته اید که ما شما را بیهوده آفریده ایم؟

ب. پیدایش نخستین انسان- زنده شدن مردگان- نظام مرگ و زندگی در طبیعت- کیست که این استخوان های پوسیده را دوباره زنده کند؟ ☆

ج. پیدایش نخستین انسان- زنده شدن مردگان- نظام مرگ و زندگی در طبیعت- ماجرای عزیر نبی علیه السلام.

د. حکمت الهی - عدل الهی - زنده شدن مردگان- آیا متقین را مانند ناپاکان و بدکاران قرار خواهیم داد؟

2. از دقت در آیات " افحسبتم انما خلقناکم عبثا " و " ام نجعل المتقین کالفجار " به ترتیب، معاد در پرتو و الهی مستفاد می گردد.

الف. امکان- حکمت- عدل ب. امکان- عدل- حکمت ج. ضرورت- عدل- حکمت د. ضرورت- حکمت- عدل ☆

3. با تدبر در آیه شریفه " افحسبتم انما خلقناکم عبثا و انکم الینا لاترجعون " قرآن لازمه و نشانه ای بر معاد است.

الف. عبث نبودن زندگی انسان را بازگشت به سوی خدا (در جهان ابدی) می داند- امکان

ب. عدل خداوند را این می داند که در پی این جهان، عالمی دیگر وجود داشته باشد- ضرورت

ج. عبث نبودن زندگی انسان را بازگشت به سوی خدا (در جهان ابدی) می داند- ضرورت ☆

د. عدل خداوند را این می داند که در پی این جهان، عالمی دیگر وجود داشته باشد- امکان

4. محدودیت عمر انسان، در دریافت پاداش اعمال انسان، بیانگر معاد در پرتو و خواستار کمالات بی نهایت بودن، حکایت گر معاد در پرتو خداوند می باشد.

الف. امکان- حکمت- امکان- عدل ب. ضرورت- حکمت- امکان- حکمت

ج. امکان- عدل - ضرورت- عدل د- ضرورت- عدل - ضرورت- حکمت ☆

5. آیه شریفه " الله لاله الا هولیجمعنکم الی یوم القیامة ... " چه دلایلی را برای نبودن هیچ شکی در مورد قیامت بیان نموده است؟

الف. و ان الدار الآخرة لهی الحيوان ب. فلاخوف علیهم و لاهم یحزنون

ج. ومن اصدق من الله حدیثا ☆ د. افحسبتم انما خلقناکم عبثا